

บทที่ 4

การประเมินรูปแบบพันธมิตร

ในบทนี้เป็นส่วนของการประเมินรูปแบบพันธมิตรระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับลูกค้า คือ ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค และโมเดิร์นเทรด โดยใช้ตัวแบบพันธมิตรของ Lambert , Emmelhainz and Gardner (1996) ซึ่งประกอบด้วยตัวขับเคลื่อน (Driver) ตัวส่งเสริม (Facilitator) และองค์ประกอบ (Component) ตามรายละเอียดในบทที่ 2

4.1 ขั้นตอนโดยรวมของการประเมินรูปแบบพันธมิตร

ขั้นตอนโดยรวมในการประเมินรูปแบบพันธมิตรของผู้ให้บริการขนส่งกับลูกค้า สามารถสรุปขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

4.1.1) สำรวจและทบทวนทัศนคติ ความเห็น ปัญหาและความร่วมมือในปัจจุบันระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค และผู้ให้บริการขนส่งกับโมเดิร์นเทรด

4.1.2) พัฒนาแบบประเมินเพื่อดำเนินการประเมินตัวขับเคลื่อน (Driver) และตัวส่งเสริม (Facilitator) ตามตัวแบบพันธมิตร และกำหนดรูปแบบพันธมิตรในเบื้องต้นจากคะแนนที่ได้จากการประเมินตามตัวแบบของ Lambert , Emmelhainz and Gardner (1996)

4.1.3) ทบทวนและประเมินองค์ประกอบ (Component) บริหาร โดยการวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) ระหว่างองค์ประกอบที่ดำเนินการในปัจจุบันกับองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาในอนาคตเพื่อไปสู่รูปแบบพันธมิตรที่คาดหวัง

4.2 ตำราและทบทวนความร่วมมือในปัจจุบัน

Newbourne (1997 : 70) ได้เสนอขั้นตอนตอนแรกของการประเมินพันธมิตรว่าองค์กรต้องมีการทบทวนสถานะของความร่วมมือในปัจจุบันระหว่างองค์กรกับคู่ค้า

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้สำรวจและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น ปัญหา ความร่วมมือในปัจจุบันระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับลูกค้า ได้แก่ ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค และโมเดิร์นเทรด รวมทั้งความคาดหวัง ความพร้อมและความเป็นไปได้ในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันในอนาคต โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ

- สำหรับลูกค้าผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค สัมภาษณ์ Distribution Management Manager , Customer Service and Distribution Group Management Manager , Logistics Replenishment Manager และ Transport Manager

- สำหรับลูกค้าโมเดิร์นเทรด สัมภาษณ์ Senior Vice President , National Operation Controller , Operation Manager Transportation Chief Manager

- สำหรับผู้ให้บริการขนส่ง สัมภาษณ์ผู้อำนวยการปฏิบัติการขนส่ง ผู้จัดการขนส่ง และผู้วิจัย (กรรมการผู้จัดการ)

ผลการสำรวจทัศนคติสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.1 4.2 4.3 และ 4.4

ตารางที่ 4.1 มุมมองของผู้ให้บริการขนส่งที่มีต่อผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค

ประเภท	รายละเอียด
1. ความต้องการของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค	- ความต้องการของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค ได้กำหนดเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญ คือ % Plan Achieve , % Pending , % On time ในปัจจุบันผู้ให้บริการขนส่งสามารถตอบสนองต่อ Plan Successful ได้สูงประมาณร้อยละ 90 แต่ในด้านของ Pending และ On time ทางผู้ให้บริการขนส่งยังไม่สามารถตอบสนองให้ได้ตามเป้าหมาย ซึ่งปัญหาดังกล่าวผู้ให้บริการขนส่งได้ดำเนินการแก้ไขโดย - เสนอปัญหาในที่ประชุมระดับบริหารทุกเดือน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน - เสนอกำลังขนส่ง (Capacity) ของผู้ให้บริการขนส่งให้โรงงานของผู้ผลิตสินค้าฯ รับทราบเพื่อลดการสูญเสียหรือปัญหาที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 4.1 มุมมองของผู้ให้บริการขนส่งที่มีต่อผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค (ต่อ)

ประเภท	รายละเอียด
2. ทศนคติหรือความคิดเห็นต่อผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค	ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคมุ่งเน้นในด้านราคาการขนส่งเป็นสิ่งสำคัญ โดยผู้ผลิตฯ มองผู้ให้บริการขนส่งเป็นผู้รับเหมารายหนึ่งเท่านั้น และยังคงมองหาผู้รับเหมารายอื่นด้วย แต่ในปัจจุบันผู้ผลิตฯ มีความเชื่อมั่นในผู้ให้บริการขนส่งมากกว่าอดีตที่ผ่านมา รวมทั้งเห็นว่าผู้ให้บริการขนส่งมีส่วนช่วยทำให้ภาพลักษณ์ของผู้ผลิตฯ สูงขึ้น และได้เปรียบคู่แข่งมากขึ้น

ตารางที่ 4.2 มุมมองของผู้ให้บริการขนส่งที่มีต่อโมเดิร์นเทรด

ประเภท	รายละเอียด
1. ความต้องการของโมเดิร์นเทรดที่ต้องการให้ผู้ให้บริการขนส่งตอบสนอง	ความต้องการของโมเดิร์นเทรดแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) คุณภาพการบริการขนส่ง (Quality) ประกอบด้วย การขนส่งตรงต่อเวลา การขนส่งถูกต้อง ภาระงานขนส่งที่เรียบร้อยสมบูรณ์ และการบริการของพนักงานขับรถที่สุภาพเรียบร้อย ภายใต้ทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและไม่ขับรถออกนอกเส้นทาง 2) ต้นทุน (Cost) ทั้งสองฝ่ายมีความพยายามในการลดต้นทุนภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดที่เกิดขึ้น เช่น ราคาน้ำมันขึ้นราคา และมีการคำนวณต้นทุนเป็นแบบ Open book 3) การปรับปรุง/ข้อเสนอแนะ - มีความพยายามในการปรับปรุง/พัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นเพื่อเพิ่มสมรรถนะการดำเนินงาน โดยทั้งสององค์กรมีความพร้อมที่จะลงทุนทรัพยากรร่วมกันจากข้อเสนอแนะหรือ Initiative ใหม่ ๆ ที่นำเสนอ เช่น ในสถานะที่น้ำมันมีราคาสูงขึ้นผู้ให้บริการขนส่งมีการตั้งแท็งค์น้ำมันที่ศูนย์กระจายสินค้าของโมเดิร์นเทรดเพื่อสามารถควบคุมปริมาณการใช้ น้ำมัน และทำให้สามารถช่วยลดต้นทุนการขนส่งลงได้ ทั้งนี้โมเดิร์นเทรดให้น้ำหนักความสำคัญของความต้องการทั้ง 3 ประเภทข้างต้นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.2 มุมมองของผู้ให้บริการขนส่งที่มีต่อโมเดิร์นเทรด (ต่อ)

ประเภท	รายละเอียด
2.ทัศนคติหรือความคิดเห็นต่อโมเดิร์นเทรด	- โมเดิร์นเทรดเป็นลูกค้าชั้นดี มีเหตุมีผล รับฟังปัญหาจากการทำงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ซึ่งเกิดขึ้นได้ในระดับจัดการแต่ในระดับปฏิบัติการยังไม่เกิดขึ้น - ผู้ให้บริการขนส่งสามารถตอบสนองความพึงพอใจของโมเดิร์นเทรดได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเห็นได้จากการที่ผู้ให้บริการขนส่งสามารถให้บริการขนส่งสินค้าในจำนวนที่เพิ่มขึ้นจาก 20 คัน เป็น 40 คัน และ 70 คัน ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นอีกนัยหนึ่งว่าโมเดิร์นเทรดมีความไว้วางใจในผู้ให้บริการขนส่งมากขึ้น อีกทั้งโมเดิร์นเทรดยังมีความเชื่อมั่นในระบบมาตรฐานการประเมินคุณภาพของพนักงานขับรถ โดยโมเดิร์นเทรดได้กำหนดให้พนักงานขับรถของผู้บริหารทุกคนต้องผ่านการตรวจประเมินคุณภาพจากผู้ให้บริการขนส่งก่อน - ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับโมเดิร์นเทรด คือ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดความร่วมมือ
3. อุปสรรคที่พบทั่วไปในปัจจุบัน	พนักงานขับรถส่วนใหญ่ไม่ยินดีที่จะรับ Backhaul ซึ่งในจำนวนพนักงานขับรถ 130 คน พบว่า - 20 คน มีทัศนคติ ความพร้อมและยินดีในการรับ Backhaul ในระดับดี - 50 คน มีทัศนคติ ความพร้อมและยินดีในการรับ Backhaul ในระดับปานกลาง - 60 คน มีทัศนคติ ความพร้อมและยินดีในการรับ Backhaul ในระดับที่ต้องแก้ไข

ตารางที่ 4.3 มุมมองของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีต่อผู้ให้บริการขนส่ง

ประเภท	รายละเอียด
1. ความต้องการของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคที่ต้องการให้ผู้ให้บริการขนส่งตอบสนอง	- ความต้องการของผู้ผลิตสินค้าฯ ได้กำหนดดัชนีชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ % Plan Successful , % On time ซึ่งดัชนีชี้วัดข้างต้นเป็นเกณฑ์ที่ผู้ผลิตฯ ใช้ในการคัดเลือกผู้ให้บริการขนส่งด้วย โดยปัจจุบันผู้ผลิตฯ รับบริการขนส่งจากบริษัทขนส่งรายอื่นๆ จำนวน 4 ราย - สิ่งที่ต้องการเพิ่มเติมจากดัชนีชี้วัดข้างต้น คือ การสร้างคุณค่าที่มากขึ้น (Value Added) เช่น การตั้งเป้าหมายของดัชนีชี้วัดที่สูงขึ้น การสร้างสภาพแวดล้อม / การทำงานที่ปลอดภัย ทั้งนี้ผู้ให้บริการขนส่งควรสรรหาและจัดส่งพนักงานที่ดูแลด้านความปลอดภัยให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ที่ให้บริการ การสร้างซอฟต์แวร์ สำหรับ Optimization ของเส้นทางขนส่งและการใช้ประโยชน์จากรถขนส่งที่เหมาะสมที่สุด รวมทั้งการพัฒนาการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ (CRM) ด้วย
2. ทศนคติหรือความคิดเห็นต่อผู้ให้บริการขนส่ง	- ผู้ให้บริการขนส่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานธุรกิจของผู้ผลิตฯ เป็นบริษัทที่มีความสามารถในการให้บริการขนส่งที่ดีรายหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการกระจายสินค้าแต่ไม่ได้ช่วยเพิ่มความได้เปรียบทางการตลาด หากมีการพัฒนาความร่วมมือขึ้นจริงๆ แล้ว สิ่งที่ผู้ผลิตฯ คาดหวังมากที่สุด คือ การลดต้นทุนการขนส่งสินค้า ทั้งนี้ผู้ให้บริการขนส่งควรมีการจัดทำแผนตารางการขนส่งสินค้าไว้ล่วงหน้า เพื่อสามารถส่งมอบสินค้าได้ตรงเวลา และสามารถใช้ประโยชน์จากรถขนส่งได้มากที่สุด - ผู้ให้บริการขนส่งมีความยืดหยุ่นในการทำงานและแก้ไขปัญหาสูงมาก มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่อผู้ผลิตสินค้าฯ ที่ชัดเจน รวมทั้งเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นสามารถติดต่อกับผู้บริหารระดับสูงของผู้ให้บริการขนส่งได้โดยตรง - ในด้านการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนในระดับปฏิบัติการ ผู้ให้บริการขนส่งสามารถตอบสนองได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีพนักงานประจำของผู้ให้บริการขนส่งอยู่ที่ศูนย์กระจายสินค้า จึงทำให้สามารถประสานงานกันได้โดยตรง

ตารางที่ 4.3 มุมมองของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีต่อผู้ให้บริการขนส่ง (ต่อ)

ประเภท	รายละเอียด
3. ทักษะหรือความคิดเห็นต่อการพัฒนาความร่วมมือ	- ความสำเร็จของการพัฒนาความร่วมมืออยู่ที่ทัศนคติผู้ปฏิบัติงาน - ในการพัฒนาความร่วมมือร่วมกัน ผู้บริหารระดับสูงของผู้ให้บริการขนส่งมีความพร้อมในระดับสูง มีความโดดเด่นมาก มีแนวคิดที่ไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และสามารถสร้างความร่วมมือทางธุรกิจได้ แต่ควรมีการสร้างความพร้อมในระดับปฏิบัติการร่วมกันด้วย - โครงสร้างองค์กรระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับผู้ผลิตสินค้าฯ ไม่มีผลต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน - การที่ทั้งสององค์กรจะเป็นพันธมิตรระหว่างกันได้ต้องมีผลประโยชน์ร่วมกันในลักษณะ Win-Win Situation และมีความคุ้มค่าที่จะลงทุนร่วมกัน - การพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันต้องมีตั้งแต่ระดับบนจนถึงระดับล่าง
4. ข้อเสนอแนะต่อผู้ให้บริการขนส่ง	- ผู้ให้บริการขนส่งควรเพิ่มสมรรถนะด้าน On time ให้สูงขึ้น ซึ่งในปัจจุบันอยู่ที่ระดับร้อยละ 50-60 - ผู้ให้บริการขนส่งควรนำประโยชน์จากการใช้ GPS มาประยุกต์ใช้กับการตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้สูงขึ้น เช่น นำมาใช้ในการจัดการเวลาเดินทางให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น - ในการบริหารระดับกลางควรที่จะให้ความสำคัญและปรับปรุงในเรื่องของความถูกต้อง และแม่นยำของข้อมูลที่น่าเสนอในรายงาน โดยตัวชี้วัดหรือข้อมูลที่น่าเสนอ เช่น Waiting Time ควรที่จะสะท้อนภาพที่แท้จริงของผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ผู้ผลิตสินค้าฯ มองว่าความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าวจะช่วยสร้างความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในการทำงานของผู้ให้บริการขนส่งมากขึ้น เนื่องจากไม่ต้องเสียเวลากับการตรวจสอบข้อมูลย้อนหลัง และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานมาใช้ประกอบการทบทวนของฝ่ายบริหารได้อย่างถูกต้อง ซึ่งปัญหาด้านความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความร่วมมือในอนาคตได้

ตารางที่ 4.3 มุมมองของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีต่อผู้ให้บริการขนส่ง (ต่อ)

ประเภท	รายละเอียด
5. ความคิดเห็นอื่นๆ	- พนักงานขับรถของผู้ให้บริการขนส่งส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพและทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน และได้รับการชมเชยในการทำงานอยู่เสมอ ทำให้มีความไว้วางใจในการใช้บริการ - ถ้าผู้ให้บริการขนส่งสามารถรักษาหรือควบคุมกระบวนการทำงานภายในได้อย่างต่อเนื่องก็ไม่มี ความจำเป็นที่ผู้ผลิตสินค้าฯ ต้องเปลี่ยนบริษัทขนส่งรายใหม่ เนื่องจากการเปลี่ยนบริษัทขนส่งในแต่ละครั้งต้องมีการอธิบายขั้นตอนการทำงานร่วมกันใหม่ และต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวร่วมกันด้วย

ตารางที่ 4.4 มุมมองของโมเดิร์นเทรดที่มีต่อผู้ให้บริการขนส่ง

ประเภท	รายละเอียด
1. ความประทับใจที่ได้จากการให้บริการของผู้ให้บริการขนส่ง	- ผู้ให้บริการขนส่งมีผลการดำเนินงานที่ดี กล่าวคือ สามารถส่งมอบสินค้าได้ตรงเวลา มีคุณภาพ มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีความยืดหยุ่น (Flexibility) ในระดับสูง และมีความคล่องตัว (Agility) ด้านการดำเนินงานในระดับสูง - ทัศนคติของฝ่ายบริหารอยู่ในระดับที่พอใจมาก - ประสิทธิภาพการดำเนินงานระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับที่พอใจปานกลาง
2. ปัญหาการทำงานในปัจจุบัน	- ปัญหาที่มักพบเป็นประจำเกือบทุกวันระหว่างผู้ให้บริการขนส่ง กับพนักงานของโมเดิร์นเทรด คือ พนักงานขับรถไม่ได้ประจำอยู่ที่รถ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ แต่เป็นปัญหาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งทางโมเดิร์นเทรดมองว่าการทำงานต่างๆ ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว - ปัจจุบันผู้ให้บริการขนส่งและโมเดิร์นเทรดมีการติดต่อสื่อสารด้านการทำงานระหว่างมากขึ้น โดยโมเดิร์นเทรดมองว่าการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอยู่ในระดับปานกลาง และสำหรับประสิทธิภาพการทำงานในระดับปฏิบัติการมีความพึงพอใจในระดับที่น้อย

ตารางที่ 4.4 มุมมองของโมเดิร์นเทรดที่มีต่อผู้ให้บริการขนส่ง (ต่อ)

ประเภท	รายละเอียด
3. ความคิดเห็นอื่นๆ	- อย่างไรก็ตาม โมเดิร์นเทรดยังมีความกังวลในการร่วมงานกับผู้ให้บริการขนส่งในระยะยาว กล่าวคือ จากสภาพปัจจุบันที่ผู้ให้บริการขนส่งเป็นบริษัทที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดในการให้บริการขนส่งสินค้า น้อยกว่าบริษัทที่ให้บริการขนส่งสินค้านั้นที่เป็นคู่แข่งกัน ทำให้ผู้ให้บริการขนส่งมีความพยายามในการตอบสนองความต้องการของโมเดิร์นเทรดได้เป็นอย่างดีมาก แต่เนื่องจากบริษัทขนส่งกำลังมีการเติบโตและขยายธุรกิจอย่างต่อเนื่อง หากผู้ให้บริการขนส่งมีการขยายไลน์ธุรกิจมากขึ้นจนเป็นบริษัทที่มีความเข้มแข็งทางการเงิน และการตลาดแล้ว ผู้ให้บริการขนส่งจะยังคงตอบสนองความต้องการของโมเดิร์นเทรด ได้ดีดังเดิมหรือไม่ ทั้งนี้ผู้ให้บริการขนส่งอาจมีทางเลือกในการหาลูกค้ารายอื่นได้มากขึ้น ซึ่งอาจทำให้ตอบสนองความต้องการลูกค้าในรายละเอียดต่างๆ ได้น้อยลง จึงอาจมีความเสี่ยงเกิดขึ้นหากโมเดิร์นเทรดจะให้ความร่วมมือกับผู้ให้บริการขนส่งในระยะยาวเพียงผู้เดียวอาจทำให้โมเดิร์นเทรดขาดอำนาจต่อรองทางธุรกิจ - ผู้ให้บริการขนส่งควรมีการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการเติบโตของบริษัทในภายหน้า เช่น บุคลากรด้านการบริหารจัดการในระดับกลาง และระดับปฏิบัติการ ทั้งนี้ในระดับบริหารสามารถสื่อสารและประสานงานกันได้ดีอยู่แล้ว รวมทั้งผู้ให้บริการขนส่งควรพัฒนาการให้ข้อเสนอแนะหรือ Initiative ใหม่ๆ ที่สร้างประโยชน์เพิ่มขึ้นด้วย

จากตารางที่ 4.1 , 4.2 , 4.3 และ 4.4 สามารถสรุปความคิดเห็น/ทัศนคติต่อการพัฒนาความร่วมมือ และสถานะความร่วมมือในปัจจุบัน ระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับลูกค้าทั้งสองรายเป็นกรณี ดังนี้

➢ สำหรับผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค

ลูกค้ามีความเห็นโดยรวมว่า ผู้ให้บริการขนส่งมีความพร้อมที่จะดำเนินการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันได้ โดยเฉพาะผู้บริหารระดับบน (กรรมการผู้จัดการ) ที่มีความโดดเด่น แต่ในระดับปฏิบัติการควรมีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพในการทำงานมากกว่านี้ หากมีการพัฒนาความร่วมมือ วัตถุประสงค์หลักก็คือ การลดต้นทุนขนส่ง แต่ทั้งนี้ควรพัฒนาการให้บริการขนส่งที่ดีขึ้นและมีคุณค่าด้วย เช่น การส่งมอบตรงเวลา การขี้ขี้ที่ปลอดภัย เป็นต้น

➢ สำหรับผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค

ลูกค้ามีความเห็นโดยรวมว่า ผู้ให้บริการขนส่งเป็นผู้ประกอบการขนส่งที่ดี โดยมีผลการดำเนินงานที่ดี เช่น การส่งมอบตรงเวลา มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน แต่ทั้งนี้ควรที่จะมีการพัฒนาในด้านการติดต่อสื่อสาร การตอบสนองและหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันกาล เนื่องจากลูกค้าได้ให้ความเห็นว่า ณ ปัจจุบันการติดต่อประสานงานหรือพูดคุยกันระหว่างผู้บริหารระดับบนดำเนินการไปได้ด้วยดี แต่ในระดับรองลงมา (ระดับกลาง ระดับปฏิบัติการ) ควรที่จะมีการเตรียมความพร้อมในการทำงานมากขึ้น อีกทั้งผู้ให้บริการขนส่งเป็นผู้ประกอบการเติบโตทางธุรกิจอย่างรวดเร็ว จึงควรที่จะมีการพัฒนาบุคลากรในด้านบริหารรองรับไว้ในอนาคต และในปัจจุบันได้มีการร่วมมือกันเพื่อหาวิธีการในการประหยัดต้นทุนต่างๆ เช่น ต้นทุนวัตถุดิบ (น้ำมัน) และมีการลงทุนในสินทรัพย์ร่วมกัน

จะเห็นได้ว่า ลูกค้าทั้งสองรายมีทัศนคติและความคิดเห็นที่มีต่อผู้ให้บริการขนส่ง ดังนี้

- ลูกค้าทั้งสองรายมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ให้บริการขนส่ง โดยเฉพาะผู้บริหารระดับบนที่มีความโดดเด่นสูง แต่ในระดับอื่นควรที่จะมีการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานมากกว่านี้ เช่น การติดต่อสื่อสาร การตอบสนองและแก้ไขปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น
- ลูกค้าทั้งสองรายมองว่าผู้ให้บริการขนส่งเป็นผู้รับเหมาช่วงที่มีความสามารถในการให้บริการขนส่งที่ดีรายหนึ่ง แต่สิ่งที่ลูกค้าคาดหวังจากการให้บริการขนส่ง คือ การพัฒนาวิธีการให้บริการที่มีคุณค่าและประหยัดต้นทุนมากขึ้น อาทิ ด้านความปลอดภัย
- ลูกค้าทั้งสองรายมีความเห็นว่า การพัฒนาความร่วมมือเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยให้ผลการปฏิบัติงานสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการของทั้งสองฝ่ายได้

➢ สำหรับผู้ให้บริการขนส่ง

สำหรับความคิดเห็นและทัศนคติของผู้ให้บริการขนส่งที่มีต่อลูกค้า สามารถสรุปได้ว่า ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคมีความเข้าใจในลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจขนส่งที่น้อยกว่าลูกค้าโมเดิร์นเทรด กล่าวคือ ลูกค้าผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคมุ่งเน้นในด้านราคาขนส่งเป็นสำคัญ มีการ

แบ่งปันผลประโยชน์และ/หรือความเสี่ยงร่วมกันที่น้อยกว่าลูกค้าโมเดิร์นเทรด ตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดอุบัติเหตุ ลูกค้าโมเดิร์นให้ความช่วยเหลือในด้านค่าใช้จ่าย ถึงแม้ว่าจะเป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการขนส่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะธุรกิจและกระบวนการหลัก (Core Process) ของลูกค้าโมเดิร์นเทรด คือ การจัดการโลจิสติกส์ โดยมีกระบวนการขนส่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการดำเนินการด้านโลจิสติกส์ นอกเหนือจากการบริหารคลังสินค้า การพยากรณ์ปริมาณ เป็นต้น แต่สำหรับลูกค้าผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคนั้น กระบวนการขนส่งเป็นกระบวนการสนับสนุน (Supporting Process) เพื่อช่วยในการจัดส่งและกระจายสินค้า ซึ่งรวมถึงวัตถุดิบการผลิต โดยมีกระบวนการหลักของธุรกิจ คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เป็นต้น จึงทำให้ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคมีมุมมองด้านการให้บริการขนส่งที่แตกต่างจากมุมมองของโมเดิร์นเทรด

4.3 การประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในเบื้องต้น ผู้วิจัยนำมาพัฒนาแบบประเมินที่เหมาะสมกับลักษณะธุรกิจของผู้ให้บริการขนส่งและลูกค้า เพื่อประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม โดยประยุกต์จากเกณฑ์ของ Lambert , Emmelhainz and Gardner (1996)

4.3.1 เกณฑ์การประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม

จากการศึกษาและทบทวนลักษณะธุรกิจ และเกณฑ์การประเมินของ Lambert , Emmelhainz and Gardner (1996) ได้กำหนดเกณฑ์และคะแนนในการประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม ดังนี้

4.3.1.1 ตัวขับเคลื่อน (Driver) ได้แก่

- ประสิทธิภาพในสินทรัพย์หรือต้นทุน : การพัฒนาความสัมพันธ์นี้จะช่วยลดค่าใช้จ่ายหรือปรับปรุงการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์
- การปรับปรุงการบริการลูกค้า : การพัฒนาความสัมพันธ์นี้จะช่วยปรับปรุงระดับการให้บริการลูกค้า
- ความได้เปรียบทางการตลาด : การพัฒนาความสัมพันธ์นี้จะนำไปสู่ความได้เปรียบทางการตลาด
- กำไรที่มีเสถียรภาพหรือมีการเติบโต : การพัฒนาความสัมพันธ์นี้จะส่งผลต่อการเติบโตของกำไรหรือลดความแปรปรวนในกำไร

ซึ่งมีคะแนนที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตัวขับเคลื่อนที่จะได้รับการพัฒนาความร่วมมือมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตัวขับเคลื่อนที่จะได้รับการพัฒนาความร่วมมือมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตัวขับเคลื่อนที่จะได้รับการพัฒนาความร่วมมือปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตัวขับเคลื่อนที่จะได้รับการพัฒนาความร่วมมือน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวขับเคลื่อนที่จะได้รับการพัฒนาความร่วมมือ

และมีการให้คะแนนพิเศษในแต่ละตัวขับเคลื่อน ถ้าองค์กรคิดว่าแต่ละตัวขับเคลื่อนจะทำให้องค์กรได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถเป็นแบบอย่างให้กับองค์กรอื่นได้หรือไม่

ซึ่งมีคะแนนที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ตัวขับเคลื่อนสามารถทำให้องค์กรได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถเป็นแบบอย่างให้กับองค์กรอื่นได้

ระดับคะแนน 0 หมายถึง ตัวขับเคลื่อนไม่สามารถทำให้องค์กรได้เปรียบในการแข่งขันและไม่สามารถเป็นแบบอย่างให้กับองค์กรอื่น

4.3.1.2 ตัวส่งเสริม (Facilitator) ได้แก่

- ความสามารถขององค์กร : ทั้งสององค์กรจะรวมเข้าด้วยกันอย่างราบรื่นในเรื่องวัฒนธรรมและธุรกิจ

- ปรัชญาและเทคนิคการจัดการ : ปรัชญาและเทคนิคการจัดการของสององค์กรจะเข้ากันได้
อย่างดี

- ความเป็นผู้ใหญ่/ความรอบคอบ : ทั้งสององค์กรจะมีทักษะและความต้องการในการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันทั้งในด้านความคิด การปฏิบัติ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ ข้อมูลด้านการเงิน เป็นต้น

- ความเหมือนกัน : สององค์กรจะมีความคล้ายคลึงกันในปัจจัยสำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของความสัมพันธ์

ซึ่งมีคะแนนที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ตัวส่งเสริมที่สนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือมีความเข้ากัน/
สอดคล้องมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ตัวส่งเสริมที่สนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือมีความเข้ากัน/
สอดคล้องมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ตัวส่งเสริมที่สนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือมีความเข้ากัน/
สอดคล้องปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ตัวส่งเสริมที่สนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือมีความเข้ากัน/
สอดคล้องน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ตัวส่งเสริมของทั้งสององค์กรไม่มีความสอดคล้องหรือเข้ากันได้

และปัจจัยเพิ่มเติมของตัวส่งเสริมที่ให้ประเมินในลักษณะใช่หรือไม่ใช่ ได้แก่

- มีคู่แข่งทางธุรกิจที่จะทำให้ทั้งสององค์กรมีความพยายามร่วมกัน
- บุคคลสำคัญของทั้งสององค์กรมีความใกล้ชิดกัน
- มีความปรารถนาที่จะเผชิญหน้ากับสิ่งต่างๆ ด้วยกัน
- ทั้งสององค์กรมีประสบการณ์การเป็นพันธมิตรมาก่อนหน้านี้
- ทั้งสององค์กรมีลูกค้าชั้นดีร่วมกัน

สำหรับคะแนนที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ใช่

ระดับคะแนน 0 หมายถึง ไม่ใช่

แบบประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม แสดงในภาคผนวก ก.

4.3.2 วิธีการประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริมโดยการประยุกต์แนวทางของ Lambert , Emmelhainz and Gardner (1996) ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

4.3.2.1 วิธีการประเมินตัวขับเคลื่อน

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับบนของทั้งสององค์กรอย่างอิสระเพื่อประเมินตัวขับเคลื่อนของแต่ละองค์กร เพื่อตอบแบบประเมินที่ได้พัฒนาขึ้น โดยผู้บริหารระดับบนของ

- ผู้ให้บริการขนส่ง ได้แก่ กรรมการผู้จัดการ และผู้อำนวยการปฏิบัติการขนส่ง
- ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค ได้แก่ Distribution Management Manager , Customer Service and Distribution Group Management Manager
- โมเดิร์นเทรด ได้แก่ Senior Vice President , National Operation Controller , Operation Manager Transportation Chief Manager

4.3.2.1 วิธีการประเมินตัวส่งเสริม

วิธีการประเมินตัวส่งเสริม ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับบนของทั้งสององค์กรอย่างอิสระเพื่อลดความผิดพลาดในการประเมินที่อาจเกิดจากความเกรงใจลูกค้า และสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับกลาง และผู้ปฏิบัติงานในแต่ละระดับของทั้งสององค์กรร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประเมินปัจจัยต่างๆ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาความร่วมมือในภาพรวมของทั้งสององค์กรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดย

- 1) การประเมินในระดับบน ผู้ประเมินเป็นคนเดียวกับการประเมินตัวขับเคลื่อน
- 2) การประเมินในระดับผู้บริหารระดับกลาง
 - ผู้จัดการขนส่งของผู้ให้บริการขนส่ง และ Transport Manager ของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค
 - ผู้จัดการขนส่งของผู้ให้บริการขนส่ง และ Transport Planning and Development Manager ของโมเดิร์นเทรด
- 3) การประเมินในระดับปฏิบัติงาน
 - ผู้จัดการขนส่งของผู้ให้บริการขนส่ง และ Logistics Replenishment Manager ของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค
 - ผู้จัดการขนส่งของผู้ให้บริการขนส่ง และ ตำแหน่งของ Transportation Chief Manager ของโมเดิร์นเทรด

และให้น้ำหนักความสำคัญ (Weight) ของผลการประเมินตัวส่งเสริม ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ 50 : 30 : 20 (ระดับบน : ระดับกลาง : ระดับปฏิบัติการ) เพื่อประเมินตัวส่งเสริมในภาพรวมของทั้งองค์กร โดยผู้บริหารระดับบน (ผู้วิจัย) ของผู้ให้บริการขนส่ง

4.3.3 ผลการประเมินและกำหนดรูปแบบพันธมิต

จากการประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม สามารถสรุปคะแนนการประเมินโดยเฉลี่ย ดังตารางที่ 4.5 และ 4.6

ตารางที่ 4.5 ผลคะแนนโดยเฉลี่ยของแต่ละตัวขับเคลื่อน

รายการ	ผลคะแนนตัวขับเคลื่อน			
	โมเดิร์นเทรด	ผู้ให้บริการขนส่ง	ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค	ผู้ให้บริการขนส่ง
1. ประสิทธิภาพในสินทรัพย์หรือต้นทุน	5.67	5.50	5.50	5.50
2. การปรับปรุงการบริการลูกค้า	5.33	5.50	5.50	5.50
3. ความได้เปรียบทางการตลาด	3.00	4.50	1.50	4.50
4. กำไรที่มีเสถียรภาพหรือมีการเติบโต	5.33	3.00	5.00	3.00
รวม	19.33	18.50	17.50	18.50
ค่าเฉลี่ย	18.91		18	
คิดเป็นร้อยละ	79		75	

หมายเหตุ การประเมินตัวขับเคลื่อนจะถูกประเมินโดยผู้บริหารของแต่ละองค์กรอย่างอิสระ

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคและโมเดิร์นเทรดมีผลคะแนนประเมินของตัวขับเคลื่อนโดยรวมที่ใกล้เคียงกัน โดยมีผลคะแนนของตัวขับเคลื่อนด้านประสิทธิภาพในสินทรัพย์หรือต้นทุนและด้านการปรับปรุงการบริการลูกค้า อยู่ในระดับคะแนนสูงเป็นอันดับ 1 และ 2 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลคะแนนประเมินตัวขับเคลื่อนของผู้ให้บริการขนส่งเช่นเดียวกัน

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค โมเดิร์นเทรดและผู้ให้บริการขนส่งมีตัวขับเคลื่อนที่แข็งแกร่งเหมือนกัน กล่าวคือ มีความเชื่อว่าตัวขับเคลื่อนทั้งสองด้านเป็นผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาความร่วมมือร่วมกัน อันได้แก่

1. ประสิทธิภาพในสินทรัพย์หรือต้นทุน
2. การปรับปรุงการบริการลูกค้า

ตารางที่ 4.6 ผลคะแนนโดยเฉลี่ยของของแต่ละตัวส่งเสริม

ตัวส่งเสริม	ผู้ให้บริการขนส่ง + โมเดิร์นเทรด			ผู้ให้บริการขนส่ง + ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค		
	บน	กลาง	ปฏิบัติการ	บน	กลาง	ปฏิบัติการ
1. ความสามารถขององค์กร	4.2	4	4	3.25	4	4
2. ปรัชญาและเทคนิคการจัดการ	4.2	4	4	3.25	3	4
3. ความเป็นผู้ใหญ่/ความรอบคอบ	4.0	4	4	2.75	3	4
4. ความเหมือนกัน	3.2	3	3	2.25	3	3
5. มีคู่แข่งทางธุรกิจที่จะทำให้ทั้งสององค์กรมีความพยายามร่วมกัน	0.4	1	1	0.25	1	1
6. บุคคลสำคัญของทั้งสององค์กรมีความใกล้ชิดกัน	0.8	1	1	0.75	1	1
7. มีความปรารถนาที่จะเผชิญหน้ากับสิ่งต่างๆ ด้วยกัน	0.6	1	1	0.75	1	1
8. ทั้งสององค์กรมีประสบการณ์การเป็นพันธมิตรมาก่อนหน้านี้	0	0	0	0	0	0
9. ทั้งสององค์กรมีลูกค้าชั้นดีร่วมกัน	1	1	1	1	1	1
รวม	18.40	19	19	14.25	17	19
คิดเป็นร้อยละ	74	76	76	57	68	76

หมายเหตุ การประเมินตัวส่งเสริมจะถูกประเมินร่วมกันโดยบุคลากรของทั้งสององค์กร ยกเว้นในส่วนผู้บริหารระดับบนจะประเมินอย่างอิสระ รายละเอียดของแบบประเมินรูปแบบพันธมิตร แสดงดังภาคผนวก ก.

จากตารางที่ 4.6 พบว่า

- ลูกค้าโมเดิร์นเทรดมีผลคะแนนการประเมินของตัวส่งเสริมในในแต่ละระดับ (ผู้บริหารระดับบน ระดับกลาง และปฏิบัติการ) ที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งหมายความว่า ทุกระดับการบริหารมีปัจจัยสนับสนุนหรือสภาพแวดล้อมเบื้องต้นสำหรับการพัฒนาความร่วมมือกับผู้ให้บริการขนส่ง แม้ว่าในระดับบริหารจะมีการประเมินตัวส่งเสริมอย่างอิสระ ซึ่งอาจทำให้ผลการประเมินผิดพลาดได้
- สำหรับลูกค้าผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค มีผลคะแนนการประเมินของตัวส่งเสริมในแต่ละระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นเป็นนัยว่าแต่ละระดับมีสภาพแวดล้อมหรือความพร้อมเบื้องต้นในการพัฒนาความร่วมมือที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในส่วนผู้บริหารระดับบน มีผลคะแนนค่อนข้างต่ำ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 57 (14.25 คะแนนจากคะแนนเต็ม 25 คะแนน) เมื่อเทียบกับระดับอื่น
- เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลการประเมินตัวส่งเสริมระหว่างผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค และโมเดิร์นเทรดพบว่า ผลคะแนนประเมินในส่วนผู้บริหารระดับบนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการประเมินในระดับบริหารเป็นการพิจารณาในระบอบภาพรวมของธุรกิจและนโยบายขององค์กร โดยธุรกิจหลักของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค คือ การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ (Manufacturer) ในขณะที่โมเดิร์นเทรด มีกระบวนการหลัก คือ การจัดการโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพดังเหตุผลที่เสนอไว้ข้างต้น และสำหรับผลคะแนนประเมินในระดับกลางและระดับปฏิบัติการระหว่างผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค และโมเดิร์นเทรดมีค่าใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการประเมินในระดับกลางและระดับปฏิบัติการเป็นการพิจารณาในระดับกระบวนการ ขั้นตอนและกิจกรรมการปฏิบัติงานที่ดำเนินการร่วมกัน

จากผลคะแนนการประเมินตัวส่งเสริมได้กำหนดน้ำหนักความสำคัญ (Weight) ของผลการประเมินตัวส่งเสริม ทั้ง 3 ระดับในอัตราส่วน 50 : 30 : 20 (ระดับบน : ระดับกลาง : ระดับปฏิบัติการ) เพื่อประเมินตัวส่งเสริมในภาพรวมของทั้งองค์กรโดยผู้บริหารระดับบน (ผู้วิจัย) ของผู้ให้บริการขนส่ง ทั้งนี้อัตราส่วนดังกล่าวที่กำหนดได้ให้ความสำคัญในส่วนผู้บริหารระดับบนมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือ (Sahay , 2003) สามารถสรุปผลคะแนนตัวส่งเสริมตามอัตราส่วนน้ำหนักความสำคัญ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลคะแนนโดยเฉลี่ยตามน้ำหนักของตัวส่งเสริม

ระดับ	น้ำหนัก	โมเดิร์นเทรด	ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค
ผู้บริหารระดับบน	0.50	18.40	14.25
ผู้บริหารระดับกลาง	0.30	19	17
ผู้ปฏิบัติงาน	0.20	19	19
รวม		18.700	16.025

จากตัวแบบพันธมิตรของ Lambert , Emmelhainz and Gardner (1996) ได้เสนอระดับคะแนนของตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม เพื่อกำหนดรูปแบบพันธมิตรว่าเป็นประเภทที่ 1 ประเภทที่ 2 และประเภทที่ 3 ดังรูปที่ 4.1

		Driver Points		
		8-11 Points	12-15 Points	16-24 Points
Facilitator Points	8-11 Points	Arm's length	Type I	Type II
	12-15 Points	Type I	Type II	Type III
	16-25 Points	Type II	Type III	Type III

รูปที่ 4.1 เมตริกซ์คะแนนตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม

จากรูปที่ 4.1 ผลคะแนนการประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม สามารถกำหนดรูปแบบพันธมิตรเบื้องต้น ได้ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 รูปแบบพันธมิตรระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับลูกค้า

ลูกค้า	คะแนนตัว ขับเคลื่อน	คะแนน ตัวส่งเสริม	รูปแบบ พันธมิตร
ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค ร้อยละ	18.000	16.025	ประเภทที่ 3
	75	64	
โมเดิร์นเทรด ร้อยละ	19.000	18.700	ประเภทที่ 3
	79	75	

Lambert , Emmelhainz and Gardner (1996) ได้เสนอแนวคิดที่ระดับของตัวส่งเสริมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการสร้างพันธมิตรให้ประสบความสำเร็จ ถึงแม้ว่าจะมีระดับของตัวขับเคลื่อนต่ำก็ตาม และสำหรับกรณีที่มีระดับของตัวส่งเสริมต่ำ แต่มีระดับของตัวขับเคลื่อนสูง การสร้างพันธมิตรก็จะดำเนินการไปได้ยาก ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่จำเป็น เช่น ปรัชญา ทัศนคติ เทคนิคการบริหาร ความเข้ากันได้ทางธุรกิจระหว่างสององค์กรที่แตกต่างกัน ดังนั้นการประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริมจะใช้ในการพิจารณาศักยภาพของการสร้างพันธมิตร

จากตารางที่ 4.8 แสดงผลการประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริม พบว่า ลูกค้าผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค มีผลคะแนนการประเมินตัวขับเคลื่อนคิดเป็นร้อยละ 75 (คะแนน 18 จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน) และตัวส่งเสริมมีผลคะแนนการประเมินคิดเป็นร้อยละ 64 ซึ่งเป็นระดับคะแนนที่ไม่สูงสำหรับลูกค้าโมเดิร์นเทรดมีผลคะแนนการประเมินตัวขับเคลื่อนคิดเป็นร้อยละ 79 (คะแนน 19 จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน) และตัวส่งเสริมมีผลคะแนนการประเมินคิดเป็นร้อยละ 75 ซึ่งเป็นระดับคะแนนค่อนข้างสูง ซึ่งจากผลคะแนนที่ได้จากการประเมินตัวขับเคลื่อนและตัวส่งเสริมข้างต้น มีความสอดคล้องกับสภาพความสัมพันธ์ในปัจจุบันระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับลูกค้า

จากผลคะแนนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า

- รูปแบบพันธมิตรระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับลูกค้าทั้งสองรายเป็นประเภทที่ 3 กล่าวคือ องค์กรแบ่งปันความร่วมมือกันในระดับที่สำคัญๆ โดยแต่ละฝ่ายต่างมองเห็นและกันในฐานะส่วนขยายของกิจการของตน โดยทั่วไปไม่มีระยะเวลาสิ้นสุดของความร่วมมือดังกล่าว
- ลูกค้าโมเดิร์นเทรดมีศักยภาพและความพร้อมในการสร้างพันธมิตรที่สูงกว่าลูกค้าผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค ดังจะเห็นได้จากผลคะแนนการประเมินตัวส่งเสริมที่สูงกว่า

ถึงแม้ว่าลูกค้าทั้งสองรายจะมีผลคะแนนการประเมินตัวขับเคลื่อนที่ใกล้เคียงกัน ตามเหตุผลที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น (Lambert , Emmelhainz and Gardner , 1996)

- ลูกค้าทั้งสองรายมีความแข็งแกร่งของตัวขับเคลื่อนด้านประสิทธิภาพในสินทรัพย์หรือต้นทุน และการปรับปรุงการบริการลูกค้า

4.4 การทบทวนและประเมินองค์ประกอบของพันธมิตร

จากงานวิจัยของ Newbourne (1997 : 70) ได้เสนอว่า หลังจากการประเมินรูปแบบของพันธมิตรแล้ว ควรมีการทบทวนองค์ประกอบการบริหาร (Component) ระหว่างองค์กรกับคู่ค้าในปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) ระหว่างองค์ประกอบการบริหารที่ดำเนินการในปัจจุบันกับองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาในอนาคต เพื่อไปสู่รูปแบบพันธมิตรที่คาดหวังและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ก่อนที่จะนำองค์ประกอบการบริหารสำหรับการพัฒนาความร่วมมือไปปฏิบัติ

ในส่วนนี้ได้ดำเนินการพัฒนาแบบประเมินองค์ประกอบของรูปแบบพันธมิตรตามตัวแบบของ Lambert , Emmelhainz and Gardner (1996) ซึ่งสรุปเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

- การวางแผนร่วมกัน (รูปแบบ ระดับ เนื้อหา)
- การควบคุมการปฏิบัติงานร่วม (การวัดผลและความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง)
- การติดต่อสื่อสาร (โดยปกติและไม่ปกติ ทางเอกสารและอิเล็กทรอนิกส์)
- การแบ่งส่วนความเสี่ยงและรางวัล
- ความไว้วางใจและความผูกมัดที่มีต่อกัน
- รูปแบบของสัญญา (ระยะเวลาและการครอบคลุม)
- ขอบเขต
- การลงทุน (การเงิน เทคโนโลยี และบุคคล)

สำหรับระดับที่ใช้ในการประเมินองค์ประกอบ ได้แก่ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ แบบประเมินองค์ประกอบของพันธมิตรแสดงในภาคผนวก ข.

วัตถุประสงค์ของการทบทวนองค์ประกอบการบริหาร (Component) ระหว่างองค์กรกับคู่ค้าในปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) ระหว่างองค์ประกอบการบริหารที่ดำเนินการในปัจจุบันกับองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาในอนาคต ผู้ทบทวนและประเมิน คือ ผู้อำนวยการปฏิบัติการ

ขนส่งร่วมพิจารณากับผู้จัดการขนส่งของผู้ให้บริการขนส่งซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ที่ทบทวนองค์ประกอบการบริหาร ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการประเมินองค์ประกอบการบริหารที่ดำเนินการในปัจจุบันของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคและโมเดิร์นเทรด

องค์ประกอบ (Component)	ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค	โมเดิร์นเทรด
1. การวางแผนร่วมกัน	ระดับต่ำ	ระดับต่ำ
2. การควบคุมการปฏิบัติงานร่วม	ระดับกลาง	ระดับกลาง
3. การติดต่อสื่อสาร	ระดับกลาง	ระดับกลาง
4. การแบ่งส่วนความเสี่ยงและรางวัล	ระดับต่ำ	ระดับกลาง
5. ความไว้วางใจและความผูกมัดที่มีต่อกัน	ระดับต่ำ	ระดับกลาง
6. รูปแบบของสัญญา	ระดับต่ำ	ระดับกลาง
7. ขอบเขต	ระดับต่ำ	ระดับกลาง
8. การลงทุน	ระดับต่ำ	ระดับสูง

จากผลการทบทวนและวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารในปัจจุบันด้วยการระดมสมอง จะเห็นว่า ลูกค้าผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคและโมเดิร์นเทรดมีระดับขององค์ประกอบการบริหารด้านการวางแผนร่วมกัน การควบคุมการปฏิบัติงานร่วมกัน และการติดต่อสื่อสารการที่เหมือนกัน กล่าวคือ

- **องค์ประกอบการบริหารระหว่างผู้ให้บริการขนส่งและผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค** มีลักษณะของการวางแผนร่วมกันเฉพาะกิจ (Ad-hoc) หรือในลักษณะโครงการ (Project) หรืองานบางอย่าง (Task) มีการวางแผนการทำงานแบบวันต่อวัน มีการพัฒนาตัวชี้วัดร่วมกันซึ่งเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้จะมีการทบทวนผลการดำเนินงานร่วมกันเป็นรายไตรมาส มีการให้รางวัลในกรณีที่ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด แต่ถ้าผลการดำเนินงานไม่บรรลุตามเป้าหมายจะมีการปรับ สำหรับด้านการติดต่อสื่อสาร มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในระดับผู้บริหารระดับบน ระดับกลาง และระดับปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- **องค์ประกอบการบริหารระหว่างผู้ให้บริการขนส่งและโมเดิร์นเทรด** มีลักษณะของการวางแผนร่วมกันเฉพาะกิจ (Ad-hoc) หรือในลักษณะโครงการ (Project) หรืองานบางอย่าง (Task) มีการแบ่งปันแผนที่มีอยู่แล้วของทั้งสองฝ่ายร่วมกัน เช่น แผนขนส่ง แผนกระจายสินค้า เป็นต้น มีการพัฒนาตัวชี้วัดร่วมกันซึ่งเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย

ทั้งนี้จะมีการทบทวนผลการดำเนินงานร่วมกันเป็นรายเดือน และในด้านการติดต่อสื่อสาร จะมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในระดับผู้บริหารระดับบน ระดับกลาง และระดับปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

สำหรับระดับองค์ประกอบด้านการแบ่งส่วนความเสี่ยงและรางวัล ความไว้วางใจและความผูกมัดที่มีต่อกัน รูปแบบของสัญญา ขอบเขต และการลงทุน มีความแตกต่างกันระหว่างผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคและโมเดิร์นเทรด กล่าวคือ ระดับองค์ประกอบการบริหารระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับโมเดิร์นเทรดมีระดับที่สูงกว่าระดับองค์ประกอบของผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค โดยเริ่มจากระดับองค์ประกอบด้านการแบ่งส่วนความเสี่ยงและรางวัลของโมเดิร์นเทรดที่มีระดับสูงกว่าผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งสอดคล้องกับระดับองค์ประกอบด้านอื่นๆ ได้แก่ ความไว้วางใจและความผูกมัดที่มีต่อกัน รูปแบบของสัญญา ขอบเขต และการลงทุนที่มีระดับองค์ประกอบสูงกว่า เช่นเดียวกัน จากความสอดคล้องในทิศทางเดียวกันของระดับแต่ละองค์ประกอบดังกล่าว แสดงถึงความเป็นเหตุเป็นผลได้ว่า เมื่อทั้งสองฝ่ายมีการแบ่งส่วนความเสี่ยงและรางวัลที่ยุติธรรมระหว่างกัน ย่อมแสดงให้เห็นว่าทั้งสองฝ่ายมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และจากความไว้วางใจหรือเชื่อมั่นที่มีต่อกัน จึงนำมาสู่รูปแบบของสัญญา ขอบเขตการดำเนินงาน และการลงทุนร่วมกัน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าผู้ให้บริการขนส่งมีการลงทุนสินทรัพย์ร่วมกันกับ โมเดิร์นเทรด เช่น รถขนส่งซึ่งนับเป็นทรัพยากรขนส่งที่สำคัญ มีรูปแบบของสัญญาที่ดำเนินการต่อเนื่อง อีกทั้งมีการดำเนินการในด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการรับบริการขนส่ง เช่น พนักงานขับรถของโมเดิร์นเทรดต้องผ่านการอบรมการขับขี่ยานพาหนะที่ปลอดภัยจากผู้ให้บริการขนส่ง ในขณะที่องค์ประกอบการบริหารระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค พบว่า ไม่มีการลงทุนในสินทรัพย์ร่วมกัน มีรูปแบบของสัญญาที่สั้นและเจาะจง และดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้านบริการขนส่งเท่านั้น

จากการวิเคราะห์และทบทวนองค์ประกอบการบริหารข้างต้น นำไปสู่แนวทางหรือกรอบการกำหนดหรือเสนอองค์ประกอบการบริหารหรือพฤติกรรมกรบริหาร (Component) ที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง เพื่อสนับสนุนและรองรับแผนงานหรือโครงการในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการทั้งสองฝ่าย เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมหรือแผนงานใดๆ จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากคู่ค้าในแต่ละองค์ประกอบเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ในการพิจารณาเลือกองค์ประกอบ ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติครบทุกองค์ประกอบ เนื่องจากแต่ละองค์ประกอบมีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ความไว้วางใจเกิดจากการที่อีกฝ่ายหนึ่งสามารถทำตามหรือบรรลุตามข้อตกลงไว้ได้ และจะนำมาซึ่งความผูกมัด (Commitment) ที่

ต้องการจะดำเนินการสร้างความสัมพันธ์หรือเป็นพันธมิตรร่วมกันต่อไป ทั้งนี้ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาอันยาวนาน ที่เกิดจากทั้งสองฝ่ายมีการดำเนินการร่วมกัน อาทิ

- การติดต่อสื่อสารร่วมกันอย่างเปิดเผย ไม่ปกปิดปัญหา
- มีการแบ่งปันสารสนเทศในด้านต่างๆ อย่างเปิดเผย เช่น ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านกลยุทธ์ เป็นต้น และมีความเชื่อถือในสารสนเทศที่ได้รับ
- มีการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกัน วางเป้าหมายและปฏิบัติงานร่วมกัน ในลักษณะแบ่งปันผลประโยชน์ ความเสี่ยง และภาระงานร่วมกัน (Win-Win Situation)
- มีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน หรือการวิธีการใหม่ๆ ก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น
- สัญญาเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่จำเป็นก็ได้ ทั้งนี้อยู่ที่ความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างกัน

ทั้งนี้ถ้าองค์กรใดมีความไว้วางใจเกิดขึ้นก็จะมีการลงทุนร่วมกันในด้านสินทรัพย์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ เทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงกระบวนการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า มีการดำเนินธุรกรรมที่ครอบคลุมกิจกรรมที่สำคัญของลูกค้า (Kwon and Suh , 2005 ; Barratt , 2004 ; Sahay , 2003 ; Lambert , Emmelhainz and Gardner , 1999 and Abrahamsson and Wandel , 1998 and Tate , 1996)

จากตารางที่ 4.8 ผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า องค์ประกอบ (Component) ด้านการวางแผนร่วมกัน การควบคุมการปฏิบัติงานร่วมกัน และการติดต่อสื่อสาร เป็นองค์ประกอบหรือพฤติกรรมกรรมการบริหาร (Component) ที่สำคัญในการพิจารณาเปลี่ยนแปลงเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการร่วมกันสำหรับการพัฒนาความร่วมมือที่เหมาะสมกับรูปแบบพันธมิตรระหว่างผู้ให้บริการขนส่งกับลูกค้า และจากการประชุมระดมสมองร่วมกันระหว่างผู้วิจัย ผู้ปฏิบัติการขนส่งและผู้จัดการขนส่ง ได้เสนอแนวทางเบื้องต้นของการพัฒนาและกำหนดองค์ประกอบการบริหารที่สำคัญ อาทิ

- การแบ่งปันสารสนเทศที่สำคัญเพื่อใช้ในการวางแผนการจัดส่ง เช่น แผนการกระจายสินค้า
- การวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน
- การทำความเข้าใจในเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานและเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย

- การทำความเข้าใจในลักษณะการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนวัฒนธรรม ประชญา ค่านิยม มาตรฐาน ข้อกำหนด คุณภาพการดำเนินงานของทั้งสองฝ่ายเพื่อกำหนดทิศทางนโยบาย และการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน
- สื่อสารและสร้างความเข้าใจให้พนักงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติตามแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติงานที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงสำหรับการพัฒนาความร่วมมือเพื่อผลประโยชน์ที่ต้องการของทั้งสองฝ่าย โดยที่ไม่มองว่าเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น

เมื่อได้กำหนดรูปแบบพันธมิตรและทบทวนองค์ประกอบการบริหารแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของพันธมิตร การพัฒนาดัชนีวัดสมรรถนะหลัก การกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาแผนงาน และองค์ประกอบการบริหาร ซึ่งจะนำเสนอต่อไปในบทที่ 5

